

Vlaams
Parlement

stuk **1359** (2011-2012) – Nr. 2
ingediend op 13 maart 2014 (2013-2014)

Voorstel van resolutie

van de heren Frank Creyelman en Christian Verougstraete
en mevrouw Marijke Dillen

betreffende de ‘plaasmoorden’ of het systematisch
vermoorden van blanke boeren in Zuid-Afrika

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door de heer Paul Delva

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Ward Kennes, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marijke Dillen, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Mia De Vits, de heer Jan Roegiers;
de heren Marc Hendrickx, Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heer Lode Ceyskens, mevrouw Cindy Franssen, de heren Peter Van Rompuy, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Stefaan Sintobin, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Fatma Pehlivan;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

1359 (2011-2012) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking behandelde op 25 februari en 11 maart 2014 het voorstel van resolutie betreffende de ‘plaasmoorden’ of het systematisch vermoorden van blanke boeren in Zuid-Afrika.

1. Toelichting door de heer Christian Verougstraete, indiener

De heer *Christian Verougstraete* merkt op dat dit voorstel van resolutie inmiddels al van enkele jaren geleden dateert, maar dat de problematiek die erin wordt behandeld, nog altijd actueel is. Bovendien bestaat er een historische band tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika en wordt er al sinds achttien jaar samengewerkt.

Na de afschaffing van de apartheid en de democratisering, met een machtsdeling en de wijzigingen die er sinds 1994 zijn geweest op politiek gebied, wordt het land geconfronteerd met een bijzondere vorm van criminaliteit die zich richt tegen blanken en meer bepaald tegen de blanke Afrikaners, de zogenaamde ‘plaasmoorden’. ‘Plaas’ is een Afrikaans woord voor boerderij. De slachtoffers zijn vooral Afrikaans sprekende boeren, zowel mannen, vrouwen, kinderen, baby’s als ouderen, die op de meest gruwelijke wijze worden gemarteld en dan geëxecuteerd.

De spreker verwijst voor de evolutie die er in de loop der jaren is geweest, naar de schriftelijke toelichting. Hij wil inzonderheid wel wijzen op de rol van Julius Malema, die tot een tijd geleden voorzitter was van de ANC Youth League (ANCYL), maar intussen een eigen beweging heeft opgericht. Als voorzitter van de ANCYL voerde hij een campagne onder het motto ‘shoot the boer’, met een oproep om zoveel mogelijk blanke boeren te vermoorden. Bij een bezoek aan Zimbabwe in 2010, riep diezelfde Julius Malema op om blanken te verdrijven van hun boerderijen, een politiek die door de Zimbabwaanse president Mugabe al sinds 2000 in praktijk wordt gebracht. De gevolgen daarvan zijn bekend: Zimbabwe was vroeger een exportland van voedselproducten en tabak, maar de bevolking wordt daar nu met hongersnood geconfronteerd en er moet heel wat voedsel worden geïmporteerd.

Het aantal aanvallen op blanke boeren in Zuid-Afrika blijft almaar toenemen en die aanvallen zijn onmiskenbaar racistisch geïnspireerd. Daarom is het belangrijk dat Vlaanderen een signaal geeft en deze zeer politiek gerichte genocide tegen blanke boeren veroordeelt. Om die reden werd het voorliggend voorstel van resolutie ingediend.

2. Bespreking

De heer *Ward Kennes* zegt dat deze problematiek al heel wat jaren aansleept. Er zijn in de loop der jaren al veel slachtoffers gevallen, vaak in zeer gruwelijke omstandigheden. Dit moet echter worden bekeken tegen de achtergrond van de hele Zuid-Afrikaanse samenleving, waar bijzonder veel geweld in aanwezig is. Dat is al heel lang het geval: zo waren er in de negentiende eeuw al oorlogen met Shaka Zulu en anderen. Nadien, bij de oorlogen van de Britten tegen de Boeren, werden onder meer concentratiekampen geïntroduceerd. Ook onder de Apartheid is er bijzonder veel geweld geweest, er zijn grensoorlogen geweest rond het land, er is ook zeer veel seksueel geweld en er zijn relatief weinig roofmoorden.

De problematiek van het geweld in Zuid-Afrika is duidelijk zeer ruim en de vraag is of dit endemisch is, dan wel politiek gestuurd geweld: zit er een politieke systematiek achter de ‘plaasmoorden’? Het is ongetwijfeld zo dat Julius Malema en anderen aan sfeerschepping doen om dit soort zaken te vergoelijken en het is zeker zo dat er een klimaat bestaat dat dit mee mogelijk maakt. Het klopt echter niet dat de regering hier geen aandacht voor heeft en dat er niet vervolgd wordt. Helaas zijn er in Zuid-Afrika zeer veel moorden die niet

opgelost worden en zijn er ook binnen de zwarte gemeenschap zeer veel dodelijke slachtoffers van het geweld.

De heer Kennes is van oordeel dat het te ver gaat om van systematisch vermoorden te spreken. Mogelijk hebben sommigen als drijfveer het verdrijven van de blanken uit Zuid-Afrika en er zijn inderdaad precedentes met veel geweld tegen blanke farmers in Zimbabwe, die er mee voor gezorgd hebben dat dit land in een spiraal van armoede terecht is gekomen. Het is een goede zaak dat deze zaken worden aangeklaagd, maar het gaat niet om systematisch vermoorden vanuit politieke motieven.

De heer *Karim Van Overmeire* kan zich zowel bij de oprechte bekommernis van de indieners van het voorstel van resolutie aansluiten, als bij het betoog van de heer Kennes. De Zuid-Afrikaanse samenleving heeft inderdaad een bijzonder gewelddadig karakter. De meest recente statistieken van de Zuid-Afrikaanse politie in dat verband leveren onthutsende cijfers op. Zo zijn er gemiddeld 45 moorden per dag, wat de moordratio in Zuid-Afrika 4,5 keer groter maakt dan die op wereldvlak. Voorts zijn er jaarlijks meer dan 100.000 gevallen van seksueel gerelateerd geweld, meer dan 60.000 overvallen op straat – waarbij dan nog vaak de armste mensen het slachtoffer zijn – en 262.000 inbraken. Waar in Europa inbrekers meestal wachten tot de bewoners het huis hebben verlaten om hun slag te slaan, wachten ze in Zuid-Afrika zeer vaak tot de bewoners terugkeren om ze thuis met zeer veel geweld te overvallen.

De manier waarop de overheid er al dan niet in slaagt die zeer gewelddadige criminaliteit terug te dringen, is natuurlijk een goed referentiepunt over hoe het met de samenleving is gesteld. Het is duidelijk dat de strijd tegen de criminaliteit in Zuid-Afrika zeer moeilijk is en dat de politie zelf vaak in opspraak komt. Hoewel de problematiek al jaren gekend is, is er in de cijfers geen enkele indicatie van beterschap, integendeel zelfs. Dat zorgt ervoor dat een aantal mensen zich begint af te vragen of hun toekomst nog in Zuid-Afrika ligt.

Onder de slachtoffers van het geweld zijn er zeker ook blanken in afgelegen gebieden en mogelijk hebben sommige daders een politieke agenda. Maar het is ook zo dat het geweld ook in grote mate de zwarte bevolking in de steden treft. Zo is Johannesburg, waar vrijwel uitsluitend zwarten wonen, ‘murder capital of the world’. Alle bevolkingsgroepen zijn dus duidelijk slachtoffer van het geweld.

De spreker sluit zich daarom aan bij de nuance die de heer Kennes al aanbracht en wijst er voorts op dat de tekst van het voorstel van decreet al in 2011 werd opgesteld en intussen al wat gedateerd is. Julius Malema maakt intussen geen deel meer uit van het ANC (African National Congress), maar heeft een eigen partij of militia, de Economic Freedom Fighters.

Mevrouw *Marijke Dillen* suggereert om samen rond de tafel te gaan zitten om de tekst te actualiseren. Nadien kan dan over een aangepaste tekst worden gestemd. Of situeert het probleem zich veeleer bij de indieners van het voorstel van resolutie?

De heer *Karim Van Overmeire* vraagt of het de indieners te doen is om de goedkeuring van een tekst over het geweld in Zuid-Afrika, dan wel om het maken van een statement op het einde van de legislatuur, nadat het voorstel van resolutie werd verworpen.

De heer *Frank Creyelman* stipt aan dat de indieners van het voorstel van resolutie er wel degelijk van uitgaan dat het hier een ernstig probleem betreft, waarover het Vlaams Parlement best een duidelijk standpunt inneemt. In deze commissie werden al teksten goedgekeurd over landen waar Vlaanderen veel minder invloed heeft dan in Zuid-Afrika.

Er zijn nu eenmaal historische banden met dat land en daar wonen nog steeds heel wat Vlamingen. Het geweld in Zuid-Afrika neemt ongeziene proporties aan en dat werd zo-even beaamd door de heren Kennes en Van Overmeire. Het is juist dat ook de zwarte bevolking onder het geweld lijdt, maar zelden of nooit wordt er aandacht besteed aan het probleem voor de blanke boeren en de blanken in het algemeen. Als daarover geen resolutie kan worden aangenomen, waarover dan eigenlijk wel nog? Vanuit cultureel oogpunt gezien, gaat het hier veel meer om de Vlaamse achtertuin dan bij tal van resoluties die wel werden aangenomen. Het is echter juist dat de tekst kan worden geactualiseerd en de sprekers zijn bereid om daar samen met de meerderheidspartijen werk van te maken.

De heer *Ward Kennes* is van oordeel dat over het voorliggend voorstel van resolutie kan worden gestemd. Mevrouw *Marijke Dillen* repliceert dat er werd opgemerkt dat de tekst gedateerd is. De indieners zijn bereid om daaraan tegemoet te komen, zodat er op korte termijn over een geactualiseerd voorstel kan worden gestemd.

De heer *Ward Kennes* zegt dat Julius Malema inderdaad uit het ANC is gezet. De regerende partij heeft zich ook al uitdrukkelijk gedistantieerd van zijn handelwijze. Het Vlaams Parlement mag zich voor het buitenlands beleid echter niet laten leiden door meerderheids- of minderheidspartijen en komt best niet tussen in interne discussies bij die partijen.

Zoals al gezegd, is er in het algemeen zeer veel geweld in Zuid-Afrika. Voorstellen van resolutie worden echter beter niet gericht op deelaspecten van dat geweld. Het probleem van de ‘plaasmoorden’ bestaat onmiskenbaar, maar de vraag is of het Vlaams Parlement een resolutie moet aannemen over dat intern Zuid-Afrikaans probleem van bestrijding van de criminaliteit.

Mevrouw *Marijke Dillen* zegt hierop dat zij de heer Kennes aan dit standpunt zal herinneren wanneer er in de plenaire vergadering bij hoogdringendheid voorstellen van resolutie worden ingediend over deelproblematieken in andere landen. Blijkbaar is dat een probleem als het om Zuid-Afrika gaat, maar niet voor andere landen. Het betreft hier nochtans een ernstig probleem in een land waarmee Vlaanderen veel nauwere banden heeft dan met tal van andere landen waarover wel resoluties worden goedgekeurd. Consequent is deze houding van de meerderheidspartijen alvast niet.

De heer *Ward Kennes* wijst op het voorstel van resolutie betreffende de recente ontwikkelingen in Oekraïne (*Parl. St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2457/2) dat op 2 februari 2014 werd aangenomen in plenaire vergadering. Die tekst ging over het hele land en de problematiek in zijn geheel en niet over bijvoorbeeld de Krim-Tataren of één van de vele partijen die daar actief zijn. Dat moet zijns inziens het criterium zijn voor een debat in het Vlaams Parlement en het voorliggend voorstel van resolutie voldoet daar niet aan.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie betreffende de ‘plaasmoorden’ of het systematisch vermoorden van blanke boeren in Zuid-Afrika wordt verworpen met 7 stemmen tegen 3.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Paul DELVA,
verslaggever